

คำแนะนำด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมสำหรับศาสนสถาน กรณี มัสยิด
ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

มัสยิด เป็นศาสนสถานของชาวมุสลิม และสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ซึ่งมีอิหม่าม เป็นผู้นำศาสนา และประกอบไปด้วย คอเต็บ บิหลั่น รวมทั้งผู้ที่มาประกอบพิธีกรรมทางศาสนาทั้งที่เป็นประชาชนในหมู่บ้านนั้นๆ และประชาชนที่มาจากต่างพื้นที่มาประกอบพิธีกรรมทางศาสนาและอยู่ร่วมกันจำนวนมาก ดังนั้น จึงควรมีการดูแลและจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการดูแลและป้องกันตนเองเพื่อลดการแพร่กระจายของเชื้อโรคในศาสนสถาน ดังนี้

1. คำแนะนำสำหรับผู้ดูแลศาสนสถาน

- 1) หากมีผู้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนามีอาการเจ็บป่วย เช่น มีไข้ ไอ จาม มีน้ำมูก หรือเหนื่อยหอบ หรือกลับจากพื้นที่เสี่ยงและอยู่ในช่วงกักกัน ให้แจ้งพร้อมประกอบพิธีกรรมทางศาสนาในศาสนสถาน รวมทั้งขอความร่วมมือกรณีที่มีคนในครอบครัวป่วยด้วยโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 หรือกลับจากพื้นที่เสี่ยงและอยู่ในช่วงกักกัน ให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอย่างเคร่งครัด
- 2) จัดให้มีการคัดกรองศาสนิกชน/ผู้เข้าร่วมประกอบพิธีกรรมทางศาสนาบริเวณทางเข้าศาสนสถานตามความเหมาะสม พร้อมจัดเตรียมอุปกรณ์ล้างมือ เช่น แอลกอฮอล์เจลไว้บริเวณทางเข้าประตูศาสนสถาน และหากพบว่ามีผู้ที่มาละหมาด/ผู้เข้าร่วมประกอบพิธีกรรมทางศาสนาป่วยหรือมีอาการไข้ ไอ จาม มีน้ำมูก หรือเหนื่อยหอบ ให้แนะนำไปพบแพทย์ทันที
- 3) กรณีที่มีผู้ที่มาละหมาด/ผู้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาหรือประชาชนกลับมาจากพื้นที่เสี่ยงในระยะเวลาไม่เกิน 14 วัน เข้ามาในศาสนสถาน ควรพิจารณาปิดศาสนสถานตามความเหมาะสมเพื่อทำความสะอาดสิ่งของ เครื่องใช้ อาคารสถานที่ทั้งภายในและภายนอกอาคารทันที
- 4) หลีกเลี่ยงหรืองดการจัดกิจกรรมชุมนุมทางศาสนา กิจกรรมสาธารณกุศล การจัดค่ายอบรมเยาวชน การจัดประชุมสัมมนา หรือกิจกรรมอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน
- 5) หลีกเลี่ยงการสละมด้วยการสัมผัสมือ การสวมกอด และการสัมผัสแก้ม โดยให้ยกมือสละมกันเท่านั้น
- 6) จัดให้มีการดูแลอาคารสถานที่และยานพาหนะ ดังนี้
  - ให้ทำความสะอาดห้องและอุปกรณ์ที่ใช้บริการร่วมกันทุกวัน ได้แก่ ห้องสำหรับประกอบพิธีกรรมทางศาสนา/สถานที่ละหมาด ด้วยน้ำผสมผงซักฟอกหรือน้ำยาทำความสะอาดทั่วไป

- กรณีที่มีรถ รับ-ส่ง ก่อนและหลังให้บริการในแต่ละรอบ ให้เปิดหน้าต่างและประตูเพื่อถ่ายเท ระบายอากาศภายในรถ และทำความสะอาดในจุดที่มีการสัมผัสบ่อย ได้แก่ ราวจับที่เปิด ประตู เบาะนั่ง ที่พนักด้วยน้ำผสมผงซักฟอกหรือน้ำยาทำความสะอาดทั่วไป
  - ห้องที่มีการใช้บริการร่วมกัน ได้แก่ ห้องสำหรับประกอบพิธีกรรมทางศาสนา/สถานที่ ละครหมาด ให้เปิดประตู หน้าต่าง เพื่อระบายอากาศ ควรงดการใช้เครื่องปรับอากาศ
  - ลดความแออัดของผู้ที่มาละครหมาด/ผู้เข้าร่วมประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เช่น จัดตำแหน่ง การยืนละครหมาดและแถวให้ห่างกัน กระจายมุมประกอบพิธีกรรม
  - งดใช้พรมปูพื้น, พรมปูละครหมาด และผ้าละครหมาดร่วมกัน สำหรับปฏิบัติศาสนกิจ ควรใช้ของ ส่วนตัวที่นำมาจากบ้านและซักทำความสะอาดและตากแดดทุกอาทิตย์
  - ยกเลิกการใช้บ่ออาบน้ำละครหมาด (กอละห์) หรืออ่างใหญ่ในรูปแบบจุ่มมือลงในบ่อน้ำเพื่อ อาบน้ำละครหมาด โดยควรปรับเป็นระบบปิดและต่อก๊อกน้ำสำหรับบ่อน้ำละครหมาด หรือใช้น้ำ จากระบบน้ำประปา
- 7) จัดให้มีการดูแลเรื่องการปรุง/ประกอบอาหาร ดังนี้
- หากผู้สัมผัสอาหารมีอาการเจ็บป่วย เช่น มีไข้ ไอ จาม มีน้ำมูก หรือเหนื่อยหอบ ให้หยุดงาน และพบแพทย์ทันที
  - ในขณะที่ปฏิบัติงานผู้สัมผัสอาหารต้องสวมหมวกคลุมผม ผ้ากันเปื้อน หน้ากากผ้า และถุงมือ และมีการปฏิบัติตนตามหลักสุขาภิบาล
  - ล้างมืออย่างสม่ำเสมอด้วยสบู่และน้ำก่อนหยิบหรือจับอาหารและหลังการใช้ส้อม ไม้ไอ จาม รดอาหาร
  - ปกปิดอาหาร ใช้ถุงมือและที่คีบอาหาร ห้ามใช้มือหยิบจับอาหารที่พร้อมรับประทานโดยตรง และจัดให้มีช้อนกลางเมื่อเสิร์ฟอาหารที่ต้องรับประทานร่วมกัน
  - ทำความสะอาดจุดเสี่ยง เช่น ห้องครัว อุปกรณ์ปรุง/ประกอบอาหาร โต๊ะอาหาร แก้ว อี ด้วย น้ำยาทำความสะอาดทั่วไป รวมถึงล้างภาชนะอุปกรณ์หรือสิ่งของเครื่องใช้ให้สะอาด เป็นประจำทุกวัน
  - กรณีมีบริการน้ำดื่ม ไม่ควรใช้แก้วน้ำใบเดียวใช้ซ้ำกัน ควรใช้แก้วกระดาษแบบใช้แล้วทิ้ง
  - งดการรับประทานอาหารแบบใส่ถาดรวม ให้แบ่งใส่ภาชนะที่ใช้เฉพาะของตนเองและงดการ รับประทานอาหารแบบใช้มือป้อน โดยให้ใช้ช้อนที่ใช้เฉพาะของตนเอง หรือล้างมือให้สะอาด และใช้ช้อนกลางในการรับประทานอาหาร
- 8) จัดให้มีการดูแลห้องส้วม ดังนี้
- ทำความสะอาดบริเวณที่มีการสัมผัสบ่อยๆ อย่างน้อยวันละ ๒ ครั้ง ได้แก่ พื้นห้องส้วม โถส้วม ที่กดชักโครกหรือโถปัสสาวะ สายฉีดชำระ กลอนหรือลูกบิดประตู ฝารองนั่ง ฝาปิด ชักโครก ก๊อกน้ำอ่างล้างมือ ด้วยน้ำยาทำความสะอาดทั่วไป

- ซักผ้าสำหรับเช็ดทำความสะอาดและไม้ถูพื้น ด้วยน้ำผสมผงซักฟอกหรือน้ำยาฆ่าเชื้อ แล้วซักด้วยน้ำสะอาดอีกครั้ง และนำไปผึ่งตากแดดให้แห้ง

2. คำแนะนำสำหรับอิหม่าม คอเต็บ บิหลัน คณะกรรมการมัสยิดและผู้ดูแลศาสนสถาน ในการดูแลตนเอง

- 1) หากมีอาการเจ็บป่วย เช่น มีไข้ ไอ จาม มีน้ำมูก หรือเหนื่อยหอบ หรือกลับจากพื้นที่เสี่ยงและ
  - a. อยู่ในช่วงกักกัน ให้งดร่วมประกอบพิธีกรรมทางศาสนาในศาสนสถาน
- 2) ไม่อยู่ใกล้ชิดผู้ที่มีอาการหวัด มีไข้ ไอ จาม มีน้ำมูก
- 3) หลีกเลี่ยงการเข้าไปในสถานที่แออัดหรือสถานที่ที่มีการรวมกันของคนจำนวนมาก เว้นระยะห่างระหว่างบุคคลอยู่ห่างจากคนอื่น 1- 2 เมตร หรือ 6 ฟุต (Social Distancing) เพื่อหลีกเลี่ยงการกระจายของเชื้อโรค
- 4) ล้างมือด้วยสบู่และน้ำ หรือแอลกอฮอล์เจลทุกครั้ง ก่อนรับประทานอาหาร และหลังใช้ส้วม รวมทั้งหลีกเลี่ยงการใช้มือสัมผัสใบหน้า ตา ปาก จมูก
- 5) เลือกกินอาหารปรุงสุกใหม่ ไม่ใช่ซ็อน แก้วน้ำ หลอดดูดน้ำ ผ้าเช็ดหน้า ผ้าเช็ดตัวร่วมกัน และงดการรับประทานอาหารแบบใส่ถาดรวม ให้แบ่งใส่ภาชนะที่ใช้เฉพาะของตนเองและงดการรับประทานอาหารแบบใช้มือป้อน โดยให้ใช้ช้อนที่ใช้เฉพาะของตนเอง หรือล้างมือให้สะอาด และใช้ช้อนกลางในการรับประทานอาหาร
- 6) ดูแลสุขภาพให้แข็งแรง กินผัก ผลไม้ ออกกำลังกายสม่ำเสมอ และนอนหลับให้เพียงพอ
- 7) การดูแลความสะอาดห้องส้วม และเก็บขยะให้สวมถุงมืออย่างหน้ากากผ้า ผ้ายางกันเปื้อน รองเท้าพื้นยางหุ้มแข้ง และใช้ อุปกรณ์ที่คีบด้ามยาวเก็บขยะ และใส่ถุงขยะปิดปากถุงให้มิดชิด นำไปรวบรวมไว้ที่พักขยะ แล้วล้างมือให้สะอาดทุกครั้งภายหลังปฏิบัติงาน และเมื่อปฏิบัติงานเสร็จในแต่ละวัน ควรอาบน้ำและเปลี่ยนทันที
- 8) หลีกเลี่ยงการสলামด้วยการสัมผัสมือ การสวมกอด และการสัมผัสแก้ม โดยให้ยกมือสলামกันเท่านั้น

3. คำแนะนำสำหรับผู้ที่มาละหมาด/ผู้มาเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา ในการดูแลตนเอง

- 1) ถ้ามีอาการไอ จาม เป็นหวัด มีไข้ ให้งดไปศาสนสถานและงดการเข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนาในศาสนสถาน
- 2) ไม่อยู่ใกล้ชิดผู้ที่มีอาการหวัด มีไข้ ไอ จาม มีน้ำมูก
- 3) ล้างมือด้วยสบู่และน้ำ หรือแอลกอฮอล์เจลทุกครั้ง ก่อนรับประทานอาหารและหลังใช้ส้วมรวมทั้งหลีกเลี่ยงการใช้มือสัมผัสใบหน้า ตา ปาก จมูก
- 4) เลือกกินอาหารปรุงสุกใหม่ ไม่ใช่ซ็อน แก้วน้ำร่วมกัน และงดการรับประทานอาหารแบบใส่ถาดรวม ให้แบ่งใส่ภาชนะที่ใช้เฉพาะของตนเองและงดการรับประทานอาหารแบบใช้มือป้อน โดยให้ใช้ช้อนที่ใช้เฉพาะของตนเอง หรือล้างมือให้สะอาด และใช้ช้อนกลางในการรับประทานอาหาร

- 5) หลีกเลี่ยงการเข้าไปในสถานที่แออัดหรือสถานที่ที่มีการรวมกันของคนจำนวนมาก เว้นระยะห่างระหว่างบุคคลอยู่ห่างจากคนอื่น 1- 2 เมตร หรือ 6 ฟุต (Social Distancing) เพื่อหลีกเลี่ยงการกระจายของเชื้อโรค
- 6) ดูแลสุขภาพให้แข็งแรง ด้วยการกินผัก ผลไม้ 5 สี เสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ออกกำลังกายสม่ำเสมอ และนอนหลับให้เพียงพอ 7-9 ชั่วโมง/วัน

*****

ข้อมูล ณ วันที่ 19 มีนาคม 2563